

РЕШЕНИЕ

№ 3351

гр. София, 21.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. IV-Д СЪСТАВ, в публично заседание на девети юни през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Здравка Иванова

Членове: Цветомира П. Кордоловска
Дачева
Десислава Ст. Чернева

при участието на секретаря Екатерина К. Тодорова
като разгледа докладваното от Здравка Иванова Въззивно гражданско дело
№ 20211100507170 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение 20026232/08.02.2021 г. на СРС, 157 с - в, по гр. д. № 71947/2019 г. Р. Л. Д., ЕГН: *****, е осъдена да заплати на Е. А. А., ЕГН: *****, на основание чл. 240, ал. 1 от ЗЗД сумата от 4 900 лева, представляваща главница по договор за заем, сключен през 2015 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 25.07.2019 г., до погасяване на сумата и **на основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 82 от ЗЗД** сумата от 2 251.72 лв. - представляваща обезщетение за вреди от недобросъвестно изпълнение на задължението на ответника да върне заемната сума, както и разноски по делото, на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД.

Решението се обжалва от ответницата Р. Л. Д., чрез представителя ѝ с доводи, че е неправилно и незаконосъобразно. Сочи, че съдът е установил неправилно фактическата обстановка по спора и не е дал отговор на въпроса за активната легитимация на ищцата да предяви иска. В исковата молба се твърди, че тя и съпругът ѝ са предоставила на ответницата паричен заем заедно, като съдът не е отговорил дали те са необходими другари. Поддържа, че в производството ищцата не е доказала сключването на валиден договор за заем със съдържанието, посочено в исковата молба, по което е предадена твърдяната сума. Неправилно съдът е приел, че е налице заемно правоотношение, тъй като от извлечение от сметка на ищцата се установява, че ответницата е наредила плащане на сума от 1 500 лв. Сочи, че основанийето за заплащане на сумата е „захранване на сметка“, а не „договор за заем“, както погрешно е приел съда. Не е установено, че суми от по 1 600 лв. и 4 900 лв. са платени по искане на ответницата или по договор за заем, сключен с нея. Не е съобразено, че посочените суми са заплатени от трети за спора лица. Изводите на съда не са подкрепени от

събраните по делото доказателства. Поддържа, че договорът за заем е реален договор и за неговата валидност е необходимо доказване предоставянето на парична сума в заем, което не се установява в производството. В нарушение на чл. 164 ГПК, въпреки възражението на ответника, съдът е допуснал гласни доказателства за установяване твърденията за предоставяне на заем от 10 000 лв. и за връщането му. Сочи, че предвид липсата на доказателства за сключване на договора за заем, неоснователно е уважен и иска по чл. 82 ЗЗД, вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД - за заплащане на вреди от неизпълнението на такъв договор. Поддържа, че не е проведено пълно и главно доказване елементите от състава на този иск, като не е доказано за ищцата да са настъпили вреди в резултат от поведението на ответницата. Съдът не е съобразил практиката по въпроса, че отговорността за разноси по делото е обективна и може да съществува само по висящ процес, но не и да се предявява в отделно производство. Моли да се отмени изцяло решението и да се отхвърлят исковете. Претендира направените разноси за двете инстанции.

Въззиваемата страна - ищцата Е. А. А., чрез процесуалния си представител, оспорва жалбата в писмен отговор в срока по чл. 263 ГПК. Поддържа, че решението на СРС е правилно и законосъобразно постановено, в съответствие с материалния закон и събраните доказателства. Оспорва довода, че става въпрос за необходимо другарство, тъй като по договор за заем всеки от съпрузите може да предяви иск за връщане на парите. Излага съображения, че по договора за заем ищцата и съпруга ѝ са предоставили на ответницата сума от 10 000 лв., която им е връщана на части, чрез използване на банковата сметка на дружеството „Р.“ ЕООД. Поддържа, че по приключилото дело срещу нея на РС гр. Пловдив, заведено от последното дружество за връщане на сумата от 4 900 лв. на основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД, ответницата е била разпитана като свидетел и е потвърдила сключването на договор за заем с ищцата. Твърди, че решението по това дело има установителен ефект между страните и по него ответницата е направила извънсъдебно признание на неизгодни за нея факти при разпита си като свидетел. Сочи, че, след влизане в сила на решението по делото на ПРС, ищцата е заплатила на „Р.“ ЕООД сумата, за която и осъдена - 7 151, 72 лв. на 27.02.2019 г. Поддържа, че основателно СРС е уважил и иска по чл. 82 ЗЗД, тъй като ответницата дължи обезщетение за имуществени вреди, изразяващи се в заплатени от ищцата лихви и разноси на „Р.“ ЕООД. Намира, че лихвата е нямало да се дължи, в случай на точно изпълнени на задълженията на ответницата по заема. Неточното изпълнение на ответницата, изразяващо се в използване на чужди парични средства, които не са възстановени на фирма „Р.“ ЕООД, е довело до завеждане на дело срещу ищцата от това дружество за възстановяване на сумата от 4 900 лв., заедно с лихвите за забава и разноските. Моли да се остави без уважение жалбата и да се потвърди първоинстанционното решение. Претендират се разноските по делото.

Съдът, като взе предвид доводите на страните и след преценка на доказателствата по делото по реда на въззивната проверка, приема следното:

Въззивната жалба е допустима - подадена в срок, от легитимирана страна, срещу решение, което подлежи на обжалване.

Според уредените в чл. 269 ГПК правомощия, въззивният съд се произнася служебно по валидността на цялото решение, по допустимостта в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. В случая обжалваното решение е валидно и допустимо постановено.

Като е съобразил твърденията на ищцата в исковата молба, СРС се е произнесъл по обективно, кумулативно съединени искове за връщане на сума, за която се твърди,

че е дадена от ищцата на ответницата по договор за заем - по чл. 79, ал. 1 ЗЗД вр. с чл. 240 ЗЗД и по чл. 82 ЗЗД - за заплащане на имуществени вреди, състоящи се в лихви за забава и разноски, направени от ищцата във връзка с неизпълнението на този договор.

По иска за връщане на дадена в заем сума по чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД : По общите правила на чл. 79, ал. 1 ЗЗД, изправната страна може да претендира от неизправната, в случай на изпълнение на своите задължения по договора, реално изпълнение заедно с обезщетение за забава или обезщетение за неизпълнение.

Съгласно разпоредбата на чл. 240 ЗЗД, с договора за заем заемотелят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетата сума или вещи от същия вид, количество и качество. Договорът за заем е реален договор - счита се сключен, когато, въз основа на постигнатото съгласие между страните, парите или заместимите вещи бъдат предадени на заемателя.

Според практиката на ВКС, за да има договор за заем, освен постигнато съгласие следва да има и реално предаване на сумата, предмет на договора. При спор относно дължимостта на сума, за която се твърди, че е дадена в заем, в доказателствена тежест на страната, която се позовава на сделката е, при условията на пълно доказване, да установи обстоятелството, че сумата е предадена на насрещната страна - заемополучател. (така съгласно решение № 69 от 24.06.2011 г. по гр. д. № 584/2010 г., Г. К., III Г. О. на ВКС, решение № 524 от 28.12.2011 г. по гр. д. № 167/2011 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС постановени по реда на чл. 290 ГПК).

В заключение следва, че в производството по иск с правно основание - връщане на дадена в заем сума - чл. 240, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 79, ал. 1 ЗЗД, по общите правила на чл. 154, ал. 1 ГПК, върху ищеца е поставена тежестта да установи, с всички допустими доказателствени средства, че е сключен договор за заем, по който реално са предоставени заемни средства на ответника, размерът на претендираните вземания и настъпването на изискуемостта им, а ответникът следва да докаже възраженията си, че задължението е погасено чрез плащане или по друг начин и всички факти свързани с изложените от него възражения.

За разлика от СРС настоящият състав намира, че ищцата не е провела пълно и главно доказване на посочените обстоятелства. От представените пред СРС доказателства, писмени и гласни, не може да се направи обоснован извод, че страните по спора, Е. А. А. и Р. Л. Д., са постигнали двустранно договорно съгласие за даване от ищцата, съответно получаване от ответницата, на заемна сума в размер на 10 000 лв., както се твърди в исковата молба.

Ответницата е оспорила сключването през 2015 г. на договор за заем с ищцата и получаването на сумата, поради което в тежест на ищцата е било да проведе доказване на посочените факти, както се посочи и по – горе.

Подобен извод не може да се направи от представените от ищцата доказателства, а именно : извлечение от сметката на ищцата (на л. 28-30 от делото на СРС), според което има плащане на сума в размер на 1 500 лв., наредено от ответницата, като е посочено основание „договор за заем“, извлечение от сметка на ищцата, според което суми в размер на 1 600 лв. и 4 900 лв. са наредени, по искане на ответницата, от две дружества - „Р.“ ЕООД и „Институт за управление на проекти“, с посочено основание „по договор“, както приема СРС.

Тези доказателства не могат да обосноват извод, че цитираните суми съставляват погасяване на суми по процесния договор за заем от 2015 г., тъй като сумите са наредени

към ищцата от сметки на трети за спора дружества и могат да касаят всякакви договорни отношения между ищцата и тези дружества.

Следва да се посочи освен това, че електронните разпечатки са частни документи, които не съдържат подписи нито на ищцата, нито на ответницата или на банката, която ги е издала. Поради изложеното, не може да се сподели извода на СРС, че документите имат характер на разписки за получаване на суми, които служат за доказателство за сключване на договор за заем и за изпълнение на задължението на заемотателя да предостави на заемателя определена парична сума.

Освен това, от тях се установява единствено, че ищцата е получавала суми от трети за спора лица, но не и че с тези суми са погасявани никакви задължения на ответницата, още по – малко по процесния договор за заем от 2015 г.

Не следва различен извод от електронна разпечатка на движение по сметка на ищцата от 04.08.2015 г., според която дружеството „Р.“ ЕООД е превело на ищцата сума в размер на 4 900 лв., с посочено основание „по договор за заем“.

Следва да се посочи, че именно във връзка с цитираното плащане на сумата от 4 900 лв., е постановено и влязлото в сила решение на Пловдивски районен съд от 23.07.2018 г. по гр. д. № 16127/2017 г., с което ищцата е осъдена да върне на третото за спора лице „Р.“ ЕООД сумата в размер на 4 900 лв., на основание чл. 55, ал. 1 ЗЗД. Това решение не разполага със сила на пресъдено нещо в отношенията между ищцата и ответницата, по силата на чл. 298, ал. 1 ГПК, тъй като последната не е била страна в това производство. Ответницата Р. Д. е разпитвана единствено като свидетел по това дело, но в показанията ѝ не е направено признание за неизгодния факт, че е получила 10 000 лв. в заем от ищцата, както приема СРС.

Видно от справка в ТР по партията на посоченото дружество, Р. Л. Д. (ответницата) няма участие в дружеството „Р.“ ЕООД и е заличена и като управител и съдружник от 09.12.2010 г., много преди твърденията за даден от ищцата заем в нейна полза.

От друга страна следва да се посочи, че е недопустимо да се установява със свидетелски показания сключване на договор между ищцата и ответницата за предоставяне на заем в размер на 10 000 лв., предвид изричната императивна забрана на чл. 164, ал. 1, т. 3 ЗЗД и противопоставянето на ответницата за доказване на този факт посредством гласни доказателства. Поради изложеното, показанията на разпитаният пред СРС в настоящото производство свидетел И.Д. К. не могат да се ценят по този въпрос. В нарушение на посочената забрана СРС се е позовал на показанията на посочения свидетел, като е приел, че от тях също се установява, че между страните е имало финансови отношения, по които ищцата е дала пари в заем на ответницата.

Като се съобрази изложеното в съвкупност, въззивният съд приема, за разлика от СРС, че ищцата не е провела пълно и главно доказване да е обвързана с договор за заем с ответницата, по който да ѝ е предоставила сума в размер на 10 000 лв., от която иска връщане на сума от 4 900 лв.

Главният иск с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, вр. с чл. 240, ал. 1 от ЗЗД не е доказан, а от там следва, че е неоснователен.

По иска за обезщетение за вреди по чл. 82 ЗЗД.

Трайната практика на ВКС по въпроса за обезщетението по чл. 82 ЗЗД при неизпълнение на договорно задължение приема, че то обхваща претърпяната загуба и пропуснатата полза, доколкото те са пряка и непосредствена последица от неизпълнението и са могли да бъдат предвидени при пораждане на задължението.

Според решение № 73 от 27.07.2010 г. по т. д. № 897/2009 г., ТК, I Т. О. на ВКС, по реда на чл. 290 ГПК, „претърпяната загуба“ е имуществена вреда, която се изразява в намаляване на имотното състояние на кредитора след неизпълнението. Претърпените загуби представляват реалните, ефективни вреди, изразяващи се в намаляване на актива на имуществото на кредитора. По претенцията за заплащане на обезщетение за претърпени загуби кредиторът по сделката следва да докаже, че за него е настъпила реална вреда, която е в пряка причинна връзка с неизпълнение на задълженията на длъжника и че такава вреда не би била налице, ако задължението беше изпълнено. Елементите на фактическия състав на обезщетението за претърпяна загуба, което ищецът претендира, включват неизпълнение на задължението по двустранен договор по причина, която може да се вмени във вина на длъжника и изправност на насрещната страна.

Предвид изложеното да момента, за да се обсъжда изобщо дали е налице вреда от претърпяна загуба за ищеца, следва на първо място да се установи наличие на договорна връзка между ищеца и ответника, като в резултат на неизпълнението на задълженията на ответника по тази връзка, ищецът да е търпял вреди.

Както се посочи, тъй като по делото не е установена договорна връзка между страните по заем, не може да се приеме, че е налице и имуществена вреда за ищцата в резултат от неизпълнение по договорното правоотношение. Искът за заплащане на имуществени вреди в размер на платените за воденото срещу ищцата производство от третото за спора лице по посоченото по - горе дело на ПРС, а именно - разноски за двете съдебни инстанции в общ размер 1 563 лв. и лихва за забава в размер на 688. 72 лв. или общо 2 251. 72 лв., също следва да се приеме за неоснователен.

Доколкото мотивите на настоящият състав не съвпадат с тези на СРС, решението следва да се отмени, а искове – да се отхвърлят.

С оглед промяна в изхода от спора, решението следва да се отмени и в частта по присъдените в тежест на ответницата разноски, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК.

По разноските пред СГС : С оглед изхода от спора и направеното искане, право на разноски има ответницата - въззиваема страна в производството. В нейна полза съдът присъжда следните разноски : за СРС - адвокатско възнаграждение в размер на 800 лв., а за СГС - 143, 04 лв. държавна такса и 580 лв. адвокатско възнаграждение за въззивното производство, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение 20026232/08.02.2021 г. на СРС, 157 с - в, по гр. д. № 71947/2019 г., с което Р. Л. Д., ЕГН: *****, е осъдена да заплати на Е. А. А., ЕГН: *****, на основание чл. 240, ал. 1 от ЗЗД сумата от 4 900 лева, представляваща главница по договор за заем, сключен през 2015 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба - 25.07.2019 г., до погасяване на сумата и на основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 82 от ЗЗД сумата 2 251.72 лв. - представляваща обезщетение за вреди от недобросъвестно изпълнение на задължението на ответника да върне заемната сума, както и разноски по делото, на основание чл. 78, ал. 1 ЗЗД и вместо това **ПОСТАНОВЯВА :**

ОТХВЪРЛЯ искове с правно основание чл. 79, ал. 1 ЗЗД, чл. 82 ЗЗД вр. с чл. 240, ал. 1 ЗЗД предявени от Е. А. А., ЕГН: *****, с адрес по делото : гр. Пловдив, ул. *****, чрез адв. А., срещу Р. Л. Д., ЕГН: *****, с адрес по делото : гр.

София, бул. „*****“, чрез адв. Б., за заплащане на следните суми : на основание чл. 240, ал. 1 от ЗЗД **сумата от 4 900 лв.** - главница по договор за заем, сключен през 2015 г., ведно със законната лихва от подаване на исковата молба - 25.07.2019 г. до погасяване вземането, на основание чл. 79, ал. 1 от ЗЗД, вр. чл. 82 от ЗЗД **сумата от общо 2 251, 72 лв.** - обезщетение за вреди от недобросъвестно изпълнение на задължението на ответника да върне заемната сума.

ОСЪЖДА Е. А. А., ЕГН: *****, с адрес на представителя си по делото : гр. Пловдив, ул. *****, чрез адв. А., да заплати на Р. Л. Д., ЕГН: *****, адрес по делото : гр. София, бул. „*****“, чрез адв. Б., разноси, както следва : за СРС - адвокатско възнаграждение в размер на 800 лв., за СГС - 143, 04 лв. държавна такса и адвокатско възнаграждение в размер на 580 лв., на основание чл. 78, ал. 3 ГПК.

РЕШЕНИЕТО не подлежи на обжалване, на основание чл. 280, ал. 3 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____